

POLITICA ÎN DOMENIUL AUDIOVIZUALULUI ȘI AL MASS-MEDIEI

Politica UE în domeniul audiovizualului este reglementată de articolele 167 și 173 din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene (TFUE). Principalul act legislativ din acest domeniu este Directiva serviciilor mass-media audiovizuale, care este în prezent (2017) în curs de revizuire. Principalul instrument al UE în sprijinul acestui sector (în special al industriei cinematografice) este subprogramul MEDIA al programului „Europa creativă”. Carta drepturilor fundamentale a Uniunii Europene cere să se respecte „libertatea și pluralismul mijloacelor de informare în masă”.

TEMEI JURIDIC

Nici Tratatul de la Roma, nici TFUE nu au prevăzut competențe directe în domeniul politicii audiovizualului și mass-mediei. Competența Uniunii în politica din domeniul mass-mediei reiese mai degrabă din mai multe articole ale TFUE, care permit elaborarea de politici în diverse sectoare ale mediei și tehnologiei comunicațiilor. Acest lucru este necesar, având în vedere natura complexă a bunurilor și serviciilor mass-media, care nu pot fi caracterizate nici drept bunuri strict culturale, nici drept bunuri strict economice. Temeiul juridic îl reprezintă TFUE, mai exact, articolele 28, 30, 34 și 35 (libera circulație a mărfurilor), articolele 45-62 (libera circulație a persoanelor, serviciilor și capitalurilor), articolele 101-109 (politica în domeniul concurenței), articolul 114 (armonizarea tehnologică sau utilizarea de standarde tehnologice similare, de exemplu, pentru producțiile de pe internet), articolul 165 (educația), articolul 166 (formarea profesională), articolul 167 (cultura) și articolul 173 (industria).

OBIECTIVE

În conformitate cu articolul 167 din TFUE, UE încurajează cooperarea dintre statele membre și, dacă este cazul, sprijină și completează acțiunile acestora în domeniul creației artistice și literare, inclusiv în sectorul audiovizualului. Rolul UE în domeniul audiovizualului este acela de a crea o piață unică europeană pentru serviciile audiovizuale. UE trebuie, de asemenea, să țină seama de aspectele culturale în toate politicile sale. Deciziile se adoptă prin procedura legislativă ordinară.

REALIZĂRI

A. Cadrul de reglementare

1. Directiva serviciilor mass-media audiovizuale (DSMAV)

În cursul anilor #80, evoluțiile noi ale tehnologiilor de radiodifuziune au condus la o creștere a numărului de posturi de televiziune comerciale în Europa și la posibilitatea de a le recepta emisiunile în mai multe țări. Acest lucru a creat necesitatea unor standarde minime comune, care au fost stabilite pentru prima dată în Directiva cunoscută sub denumirea de „Televiziune fără frontiere”(Directiva 89/552/CEE). La prima revizuire a acesteia, în 1997, s-a stabilit „principiul

țării de origine”, ceea ce înseamnă că organismele de radiodifuziune se află sub jurisdicția statului membru în care își au sediul. La revizuirea din 2007 s-au adăugat noi servicii, precum „video la cerere” („video on demand” – VOD) disponibile pe internet. Directiva a fost codificată în 2010 și redenumită Directiva serviciilor mass-media audiovizuale (DSMAV). Principalele elemente ale acesteia sunt: (1) un cadru cuprinzător care reduce sarcina de reglementare, acoperind, totodată, toate serviciile mass-media audiovizuale; (2) norme actualizate privind publicitatea televizată, care să îmbunătățească finanțarea conținutului audiovizual; și (3) obligația de a încuraja furnizorii de servicii mass-media să îmbunătățească accesul la acestea pentru persoanele cu deficiențe de vedere sau de auz.

În raportul din 2012 al Comisiei privind aplicarea DSMAV și în discuțiile care au urmat publicării de către Comisie, în 2013, a Cărții verzi pe tema „Pregătirea pentru convergența deplină a lumii audiovizuale: creșterea economică, creația și valorile”, a devenit clar faptul că serviciile mass-media audiovizuale converg și că modurile de furnizare și de consum ale acestor servicii sunt în permanentă schimbare, în funcție de evoluțiile tehnologiilor.

În 2015, Comisia a lansat o consultare publică a părților interesate, în urma căreia s-a propus, la 25 mai 2016, evaluarea în cadrul REFIT a DSMAV, pentru a actualiza cadrul de reglementare și a ține pasul cu evoluțiile recente. Principalele elemente ale propunerii includ: (1) modificarea limitei comunicărilor comerciale de la 12 minute pe oră la 20 % pe zi, între orele 7.00 și 23.00; (2) protejarea minorilor de conținutul care îi „poate afecta”, aceeași reglementare aplicându-se emisiunilor tradiționale și serviciilor la cerere; (3) extinderea dispozițiilor referitoare la operele europene la furnizorii de servicii la cerere, care trebuie să se asigure că operele europene reprezintă cel puțin 20 % din cataloagele lor și să dea vizibilitatea cuvenită acestor opere; și (4) încadrarea platformelor de partajare a materialelor video sub incidența DSMAV pentru a combate discursurile de incitare la ură și a-i proteja pe minori de conținutul dăunător.

Atât Parlamentul, cât și Consiliul analizează propunerea Comisiei; în prezent (2017) se desfășoară negocieri în cadrul procedurii legislative ordinare, pentru a se ajunge la un acord cât de curând posibil^[1]. Directiva cuprinde norme specifice pentru protejarea minorilor, atât în ceea ce privește emisiunile tradiționale, cât și serviciile „video la cerere”. Aceste norme au fost completate de recomandările din 1998 și 2006 privind protecția minorilor și a demnității umane. În 2012 a fost adoptată Strategia europeană pentru transformarea internetului astfel încât să devină mai potrivit pentru copii și aceasta este sprijinită în cadrul Mecanismului pentru interconectarea Europei de programul „Better Internet for Kids” („Un internet mai potrivit pentru copii”, fostul program „Safer Internet”).

2. Drepturile de autor pe piața unică digitală

În prezent, UE lucrează la modernizarea normelor privind drepturile de autor pe piața unică digitală, pentru a atinge mai multe obiective fundamentale: (1) creșterea accesului transfrontalier la conținuturile online; (2) mai multe oportunități de a [utiliza materiale protejate de drepturi de autor în domeniile educației, cercetării și patrimoniului cultural](#); (3) o piață a drepturilor de autor care să funcționeze mai bine; și (4) punerea în aplicare a [Tratatului de la Marrakech](#) în dreptul Uniunii. Se poartă negocieri pentru dezbaterea pachetului legislativ privind drepturile de autor.

3. Patrimoniul cinematografic european

UE își propune să încurajeze statele membre să coopereze în vederea conservării și protejării patrimoniului cultural de importanță europeană (articolul 167 din TFUE). Recomandarea adresată statelor membre este de a colecta, a cataloga, a conserva și a restaura metodic patrimoniul cinematografic al Europei, astfel încât să poată fi transmis generațiilor viitoare.

[1] Pentru mai multe informații, a se vedea dosarul de procedură [2016/0151\(COD\)](#).

Statelor membre li se solicită să semnaleze din doi în doi ani ce au întreprins în acest context, iar Comisia elaborează un raport privind punerea în aplicare pe baza acestor informații.

B. Europa creativă

Subprogramul MEDIA al programului „Europa creativă” este, începând din 1991, al cincilea program multianual de sprijinire a sectorului audiovizual. Se bazează pe succesul programelor care l-au precedat, MEDIA și MEDIA Mundus (2007-2013). Bugetul total al programului „Europa creativă” este de 1,46 miliarde EUR (2014-2020), ceea ce reprezintă o creștere de 9 % a bugetului față de programele anterioare. Cel puțin 56 % din această sumă este rezervată pentru subprogramul MEDIA. Subprogramul oferă sprijin și oportunități de finanțare pentru proiecte cinematografice și de televiziune, rețele de cinematografe, festivaluri de film, lărgirea publicului, măsuri de formare pentru profesioniștii din domeniul audiovizualului, accesul la piețe, distribuție, crearea de jocuri video, distribuția online și fonduri internaționale de coproducție. Înainte de sfârșitul anului 2017 Comisia urmează să publice o evaluare obligatorie la jumătatea perioadei a actualului program „Europa creativă” pentru perioada 2014-2020.

C. Educația în domeniul mass-mediei și pluralismul mass-mediei

Educația în domeniul mass-mediei este capacitatea de a accesa mijloacele de comunicare în masă, de a înțelege și de a evalua cu spirit critic diferite aspecte ale acestora și ale conținutului acestora și de a comunica în diverse contexte. Este o competență fundamentală pentru tânăra generație și pentru adulți. UE consideră că educația în domeniul mass-mediei este un factor extrem de important pentru exercitarea activă a cetățeniei în societatea informațională actuală. Concluziile Consiliului din 30 mai 2016 privind dezvoltarea competențelor mediatice și a gândirii critice cu ajutorul educației și formării subliniază că competențele mediatice sunt mai importante ca oricând în epoca internetului și a platformelor de comunicare socială și că trebuie să fie o parte integrantă a educației și a formării la toate nivelurile.

Pluralismul mass-mediei impune transparență, libertate și diversitate în peisajul mediatic european. La începutul anului 2012, UE a înființat Centrul pentru pluralism și libertate în mass-media pe lângă Centrul de studii aprofundate Robert Schuman, o inițiativă în domeniul cercetării în cadrul Institutului Universitar European din Florența, cofinanțată de UE. Centrul pentru pluralism și libertate în mass-media reprezintă încă o etapă în eforturile continue ale Comisiei de a îmbunătăți protecția pluralismului și a libertății mass-mediei din Europa, precum și de a stabili măsurile care trebuie adoptate la nivel european sau național pentru promovarea acestor obiective.

D. Alte inițiative

Pe durata Festivalului de Film de la Cannes, UE organizează discuții și dezbateri pe diferite teme, cum ar fi finanțarea filmelor, distribuția de film, lărgirea publicului și inovarea. [Forumul filmului european](#) a fost lansat în 2015 și este o platformă de dialog structurat între factorii de decizie politică și sectorul audiovizual. În 2004, a fost introdus premiul „Nou talent din UE” în vederea promovării tinerilor regizori europeni care au beneficiat de formare sponsorizată prin MEDIA. [Premiul european „Border Breakers”](#) este un premiu pentru tinerii artiști, cofinanțat de programul „Europa creativă”.

ROLUL PARLAMENTULUI EUROPEAN

Parlamentul a subliniat că UE ar trebui să stimuleze creșterea și competitivitatea sectorului audiovizual, recunoscând totodată importanța generală a acestuia pentru conservarea diversității culturale.

1. Sectorul audiovizual european

Bazându-se pe Rezoluția sa din 16 noiembrie 2011 referitoare la cinematograful european în era digitală^[2], Rezoluția Parlamentului din 28 aprilie 2015 referitoare la filmul european în era digitală^[3] exprimă sprijinul ferm pentru regizorii europeni și subliniază rolul pe care îl joacă sprijinul financiar asigurat prin subprogramul MEDIA al programului „Europa creativă”; Aceasta subliniază importanța educației cinematografice și a atragerii unui public mai larg.

Rezoluția Parlamentului European din 11 septembrie 2012 referitoare la distribuirea online a operelor audiovizuale în Uniunea Europeană^[4] analizează aspecte ale dreptului de autor și provocările reprezentate de disponibilitatea în format digital a operelor audiovizuale în ceea ce privește protejarea drepturilor autorilor. Un raport privind punerea în aplicare a programului „Europa creativă” și, prin urmare, a subprogramului MEDIA a fost votat în Comisia pentru cultură și educație (CULT) în ianuarie 2017, iar rezoluția aferentă a fost adoptată în plen la 2 martie 2017^[5]. Rezoluția a subliniat necesitatea unui buget adecvat și a unor proceduri administrative simplificate, pentru a crește impactul acestui program. De asemenea, deputații au subliniat importanța facilitării accesului la finanțare pentru proiectele sau organizațiile la scară mică. Concluziile rezoluției referitoare la programul Europa creativă vor fi integrate în raportul de evaluare la jumătatea perioadei care va fi prezentat de către Comisie până la sfârșitul anului 2017.

2. Premiul LUXFILM

Premiul LUXFILM, care a fost creat de Parlamentul European și acordat prima dată în 2007, își propune să promoveze distribuția operelor europene pe întreg teritoriul UE prin furnizarea de mijloace pentru subtitrarea filmelor în cele 24 de limbi oficiale ale UE, inclusiv în limba originală a filmului și pentru persoanele surde și cu deficiențe de auz. În 2016, Premiul LUXFILM și-a sărbătorit cea de a 10-a aniversare cu o proiecție simultană a în întreaga UE a câștigătorului din 2015 a Premiului LUXFILM, „[Mustang](#)”, și cu o cuvântare specială pe tema „Care este rolul cinematografului european în Europa de mâine”, rostită de Ken Loach, regizor premiat internațional, în fața Comisiei CULT.

3. Directiva serviciilor mass-media audiovizuale (DSMAV)

Rezoluțiile Parlamentului din anii #80 și de la începutul anilor #90 privind televiziunea cereau în mod repetat standarde tehnice comune pentru difuzarea directă prin satelit și pentru HDTV (televiziunea de înaltă definiție). Directiva „Televiziunea fără frontiere” a fost adoptată în 1989, fiind sprijinită cu fermitate de PE de atunci și până în prezent. Directiva a fost revizuită în 1997 și 2007 și redenumită Directiva serviciilor mass-media audiovizuale (DSMAV). Adoptarea sa a fost rezultatul negocierilor dintre Parlament și Consiliu, care au ținut seama de majoritatea problemelor ridicate de Parlament la prima lectură.

Parlamentul urmărește îndeaproape punerea în aplicare a DSMAV. În Rezoluția sa din 22 mai 2013 referitoare la punerea în aplicare a Directivei serviciilor mass-media audiovizuale^[6], PE prezintă mai multe observații și recomandări, în special în ceea ce privește accesibilitatea, promovarea operelor audiovizuale europene, protejarea minorilor, publicitatea, provocările viitoare și concurența internațională.

[2]JO C 153E, 31.5.2013, p. 102.

[3]Texte adoptate, [P8_TA\(2015\)0108](#).

[4]JO C 353E, 3.12.2013, p. 64.

[5]Texte adoptate, [P8_TA\(2017\)0062](#).

[6]JO C 55, 12.2.2016, p. 71.

În Rezoluția sa din 4 iulie 2013 referitoare la televiziunea conectată^[7], Parlamentul a invitat Comisia să evalueze în ce măsură este necesar să se revizuiască DSMAV și alte cerințe actuale prevăzute de reglementările privind rețelele și mass-media (de exemplu, de pachetul privind telecomunicațiile). Necesitatea de a revizui se referă mai ales la normele referitoare la ușurința găsirii și la accesul nediscriminatoriu la platforme pentru furnizorii și creatorii de conținut, precum și pentru utilizatori, prin lărgirea noțiunii de platformă, și la adaptarea instrumentelor existente la noile realități, în special având în vedere dezvoltarea televiziunii conectate.

La 12 martie 2014, Parlamentul a adoptat o rezoluție referitoare la pregătirea pentru convergența deplină a lumii audiovizuale^[8], ca răspuns la Cartea verde a Comisiei pe aceeași temă. Prin aceasta, Parlamentul European ia notă de convergența piețelor, subliniază necesitatea de a menține accesul și ușurința găsirii și de a proteja diversitatea și modelele de finanțare și analizează infrastructura și frecvențele, valorile și cadrul de reglementare.

Ca urmare a acestor rezoluții ale Parlamentului European și având în vedere ritmul rapid al schimbărilor în sectorul audiovizual, la 25 mai 2016, Comisia a prezentat o propunere de modificare a DSMAV. În cadrul procedurii legislative ordinare, Comisia CULT a votat asupra [raportului](#) său în aprilie 2017, în calitate comisie competentă în fond în această chestiune, și a decis să inițieze negocieri interinstituționale cu Consiliul.

Katarzyna Anna Iskra
11/2017

[7]JO C 75, 26.2.2016, p. 141.

[8]Texte adoptate, [P7_TA\(2014\)0232](#).